

ULF R. JOHANSSON *OM*

himlen i media

Vinterns stjärnhimmel överfaller oss från alla håll och kanter, och det känns nästan småaktigt att uppehålla sig kring mikrokosmiska jordiska ting. Men då och då antyder astronomivänner – både proffs och amatörer – att det skrivs för lite om stjärnor och planeter i pressen. Jag tycker tvärtom, att det skrivs en hel del, och det mest positiva julbudskap jag kan komma med är detta: Att medborgarna i den lärda republiken är mycket mer intresserade av astronomi än astrologi. En dag i höstas slog jag in ”astronomy” på Google och fick 103 000 000 (103 miljoner ...) träffar. ”Astrology” gav endast 54 000 000 (54 miljoner) träffar. Vidskepelsen viker, fast å andra andra sidan vann ”God” över ”Einstein” med 524 000 000 mot 66 100 000, så osvuret är bäst.

Vad pressen skriver om när astronomi är på tapeten? Under hösten har nyhetsflödet bl.a. handlat om Plutos deklassifiering. Roligast var att följa de folkliga protesterna i USA på temat ”Give Pluto a chance!”. Det var lite av folkfest över demonstrationerna, men Internationella astronomiska unionens regelverk lär inte påverkas.

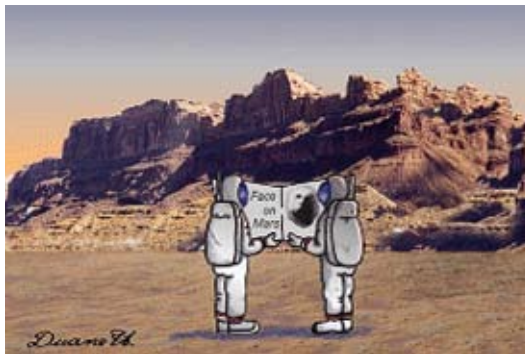
Exoplaneter är alltid ett tacksamt ämne i spalterna, och på närmare håll har den gångna hösten kunnat läsas om ”ansiktet” på Mars – först fotograferat 1976 av NASA:s rymdsond Viking 1 – som avslöjats vara precis det som vi alltid har anat: Ett skuggfenomen i Cydonia-regionen, ingenting annat.

Christer Fuglesangs rymdfärd 7 december har mer och mer trängt fram på nyhetsplats, men allra tacksammast i höst har faktiskt varit nobelpriset i fysik – en morgontidning som jag mycket väl känner till (= Sydsvenskan) hade till och med den klassiska bilden med den kosmiska bakgrundsstrålningens oregelbundenheter

(ekot av hur det såg ut i universums babyålder) på sin löpsedel. Längre kan vi inte komma.

I Göteborgsposten skrev vänner på Slottsskogens observatorium en insändare om sabbet med klotter och krossade fönster. Verkligheten, vardagskriminaliteten, på jorden kommer även oss stjärnskådare allt närmare, och jag hoppas det ordnar sig med eventuell flytt till säkrare och mörkare trakter. För ett antal år sedan försökte pyromaner bränna ner Tycho Brahe-observatoriet utanför Malmö (de misslyckades, men det var nära), och den sortens ”astronyheter” vill vi till varje pris slippa.

På sydsvenska breddgrader skrevs i alla tidningar på sensommaren om den dramatiska instrumentflytten och dito -lyftet från Chile till Lundaobservatoriets torn.

– Äh, inte ser det här ut som något ansikte, säger den ena Marsfararen till den andra på Duane Hiltons teckning.

Alltså: Vi är med i nyhetsflödet, och det spelar roll på nyhetsredaktioner vad astronomer och rymdforskare håller på med. Eget beröm luktar PR, som Red Top skrev, men jag kan faktiskt skryta med att i min egen tidning

(en kvällsavis!) hade jag för många år sedan en stjärnskola, där jag under en månads tid presenterade en stjärnbild varje dag. Serien avslutades med en praktfull karta över norra stjärnhimlen i tidningens mittsektion, just där utrymmet i dag mest handlar om dokusåpaskandaler och viktminskningstips.

Idén om pressen/massmedia som ett folkuniversitet (också!) är stark och har egentligen aldrig övergivits, även om ”kvällskurserna” fått maka på sig till nya sidor och nya kanaler. ♦